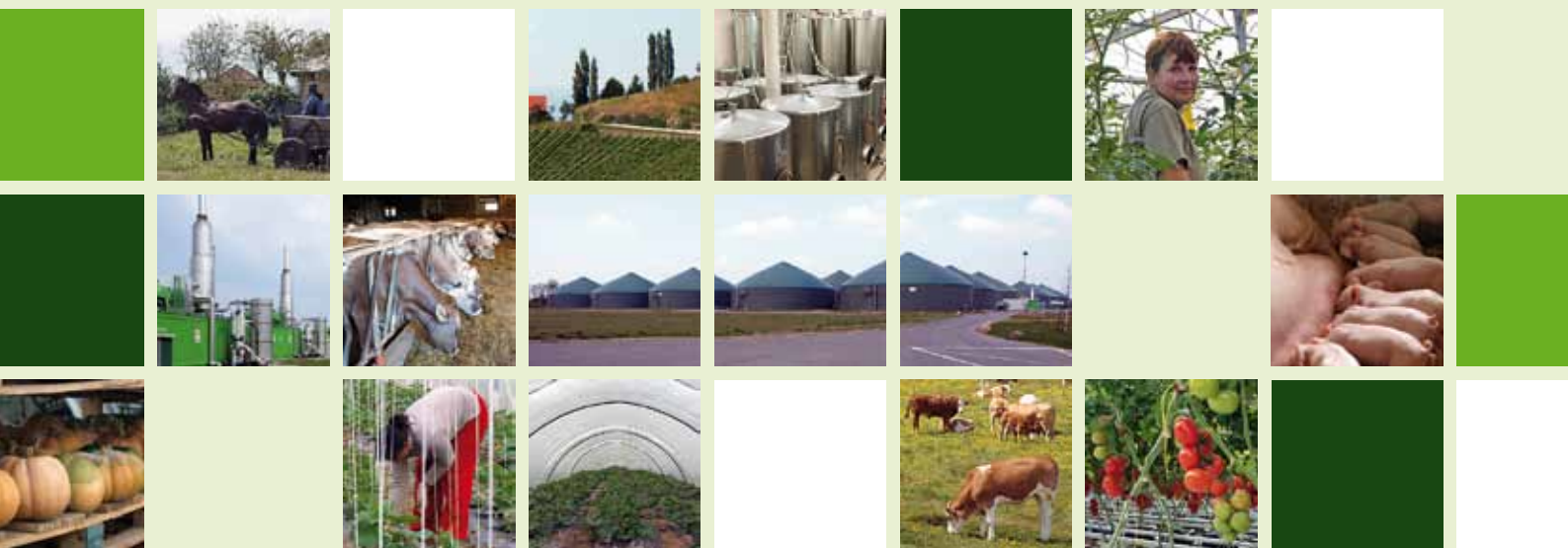

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ И РАБОТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Резултати и препоръки

Преструктуриране и работа в селското стопанство

Проведеният в рамките на една година проект бе финансиран по Програма Прогрес на Европейската комисия. Чрез този проект партньорите имаха възможността да изследват, оценят и представят ситуацията на преструктуриране в селското стопанство в шест страни в предприятия с различни стартови условия.

Чрез практическо онагледяване и дискусии за опита, проблемите и възможностите за развитие на земеделските стопанства и на образователните и научни институции се даде възможност за проследяване и оценка на различни аспекти и фактори, влияещи върху аграрната структурна промяна на ниво предприятие.

По време на посещенията на различните предприятия участниците попълваха въпросник. Целта бе да се определят факторите, довели до необходимостта от преструктуриране и най-вече с оглед на запазване на съществуващи и създаване на нови работни места.

Резултатите от проекта придобиват особено значение в рамките на провеждащата се дискусия за бъдещата политика на общността, Европейските социални и структурни фондове и Общата селско стопанска политика.

Всеки партньор, участник в проекта е въввлечен по един или друг начин в дебата за бъдещите политики, било като актьор на ниво предприятие или на местно ниво, или като учен, който се занимава с бъдещото развитие на селското стопанство, или пък като представител в различните комитети за мониторинг на регионално, национално и европейско равнище.

Резултатите от проекта

Анализът на факторите, влияещи върху иновативното развитие на предприятията показва разнообразието от възможни варианти за разширяване на стопанската дейност на предприятията и в резултат на това създаване на нови работни места и заетост в селските райони. Общите елементи на всички разгледани примери за добри практики са: необходимост от квалифицирана работна ръка, коопериране на предприятия с различна стопанска дейност, насърчаване на участието на различни равнища. В тази връзка от изключителна важност е провеждането на практически, приложно ориентирани научни изследвания в селското стопанство и на професионално образование и обучение.

Идентифицираните в рамките на проекта фактори, влияещи върху иновативното развитие са разнообразни:

Фактори, влияещи върху процесите на преструктуриране
Пример – Животновъдство и растениевъдство – Фелгентрой ООД, производство на зеленчуци – Фелгентрой ООД

- Държавни политики, Закони за рамкови условия и начини на финансиране;
- Капитали, инвестиции;
- Иновативен потенциал (научно-изследователска дейност, бизнес идеи);
- Образование и професионална квалификация;
- Подкрепа на обществото;
- Регионална интеграция (работа в мрежи, създаване на продуктова верига);
- Сътрудничество с различни браншове (както на секторно, така и на ниво предприятие, коопериране с предприятия в областта на туризма и търговията и др.);
- Насърчаване на мотивацията и участието.

Работниците в селското стопанство

В много региони трудовата заетост отново нараства. Наблюдава се диференциация на селскостопански дейности, чието развитие ще опишем накратко.

От една страна това са обикновени дейности с преобладаващ ръчен труд и неизискващи специални знания. При прибиране на реколтата, засаждането и отглеждането на специфични култури броят на работниците, извършващи ръчен труд нараства силно. За целта се наемат предимно сезонни работници. В повечето европейски страни под сезонна заетост се приема работата за период до 8 месеца.

В много региони се търсят специалисти в животновъдството и растениевъдството. В следствие на техническия прогрес изискванията към тези дейности нарастват, а научните изследвания показват недостиг на квалифицирана работна ръка.

В производствените селскостопански предприятия или стопански сдружения често възникват нови дейности по веригата – от производителя, през преработката до директни продажби. Различните дейности включват напр. обработването, маркетинга и продажбите, ресторантьорство или производство на енергия. Често са необходими нови квалификации и умения.

Нарастване на заетостта се наблюдава също и при фирми, предлагащи преки услуги на земеделските предприятия. Наред с традиционните услуги, като например осеменяване на животни, се увеличи и броя на селскостопанските предприемачи. Тези дейности изискват обикновено притежаване на специализирани знания от страна на работниците.

На пазара на труда все по-голямо значение придобиват така наречените производители на нишови продукти. Екологичното производство се разраства поради нарастващото потребителско търсене и се превърна в област, която предлага нови перспективи.

Последици за образованието и професионалното обучение

Новите изисквания могат да бъдат удовлетворени успешно, когато се приложат съответните съпътстващи мерки. Мобилен и гъвкав може да бъде само този работник, който притежава широки базови знания и подходящи социални компетентности. По отношение на образованието на работниците се изисква широка подготовка, за да могат да запазят своята гъвкавост и способността за адаптация към променящите се условия. Наред с това трябва да продължава непрекъснатото обучение на работниците и служителите за повишаване на квалификацията.

Изискването за учене през целия живот е крайно време да се приложи и в сектор Земеделие. Появяват се нови предизвикателства пред предприятията и работниците освен икономическото развитие, а именно - технологични промени, социални промени и промени в резултат на изменението на климата.

Превантивни и съпътстващи мерки

Изисквания към работниците и служителите

Проектът показва колко бързо се променя трудовият климат дори и в селското стопанство и колко комплексни са станали дейностите. Така че към работните места на работниците в селското стопанство ще се поставят нови изисквания за:

- все по-висока квалификация, по-широки лични компетентности, умение за съвместна/екипна работа, по-голяма самостоятелност;
- Работниците трябва да са в постоянна готовност за учене (учене през целия живот), за да могат да отговарят на променящите се изисквания;
- засилване ангажираността на работниците и техния принос за предприятието, за да останат управляеми процесите, които стават все по-комплексни;
- Физическото натоварване намалява за сметка на увеличаването на психо-социалното натоварване;
- нарастваща мобилност на работещите - това означава разделение на работното място в две

предприятия или смяна на работното място в друго населено място;

- готовност на работниците за посрещане на новите изисквания, които възникват напр. произтичащи от климатичните промени и т.н.

Изисквания към селскостопанската политика и държавата:

- Основен акцент в селскостопанската политика трябва да бъде поставен върху заетостта и труда. Необходимо е да се постигне равнопоставеност на целите на отделните политики по доходите, околна среда, защита на животните и защита на потребителите;
- Запазване и насърчаване на професионалното образование;
- Професионалното обучение и повишаването на квалификацията на работниците и особено на жените трябва да се насърчават по-усилено;
- Ефективен контрол на нормите за безопасност на труда и спазването на социалните стандарти (напр. Кръстосано съответствие)
- Подобряване възможностите на работниците и синдикатите за участие в обществения живот и влияние на ниво предприятие, на регионално и европейско ниво.

Изисквания към работодателя

Пред работодателите също се поставят редица изисквания, които налагат промяна в отношенията с работещите:

- Засилване на превантивната грижа за здраве и безопасност на работното място;
- Повече средства за образование и професионално обучение;
- Засилено участие при взимане на фирмени решения;
- По-активно отношение към ангажираността и приноса на предприятието за развитието на региона;
- Участие на работниците в разпределението на печалбите;
- Необходимост от гъвкавост в отношенията към работниците.

Заглавие на проекта

Преструктуриране и работа в селското стопанство

Номер на проекта

VS/2009/0553

Продължителност на проекта

01.12.2009 – 30.11.2010

Водеща организация

Независим синдикат на работещите в строителството, Земеделието и Околната среда

Контакти

IG BAU – Индустириален синдикат „Строителство-Земеделие-Околна среда”

Holger Bartels

Luisenstrasse 38

D-10117 Berlin

Телефон +49 30 24639 310

Email: holger.bartels@igbau.de

Website: www.igbau.de

Партньор

PECO-Institut e.V., Берлин, DE

European Federation of Food Agriculture and Tourism Trade Unions EFFAT, Брюксел, BE

Federatia Agrostar, Букурещ, RO

FNSZ, София, BG

ZZPR, Варшава, PL

GPA, Виена, AT

Alpa, Рим, IT

Internet

www.peco-ev.de

www.laendlicher-raum.eu

Продукти на проекта

Сборник

В сборника са представени постигнатите резултати от проекта. Наред с анализите за структурните промени въз основа на отделни примери в различните страни в него ще намерите обобщение на резултатите по отношение на заетостта.

Сборникът е наличен на немски и английски език.

Интернет страница

На интернет страницата се намират описанието на проекта, работната програма на всички езици на участващите в проекта партньори, както и фото-протоколи от посещенията на стопанства и предприятия, както и описание на техния профил.

www.laendlicher-raum.eu

Издател:

IG Bauen-Agrar-Umwelt

Обработка:

PECO-Institut e.V.

Dipl.Ing. Thomas Hentschel

Dipl.Ing. Inge Bieler

Marcel Gerds, M.Sc.

Експертна подкрепа:

Prof. Dr. Theodor Fock

Снимки:

PECO-Institut e.V.

Съдържанието на настоящата брошура не отразява мнението или позицията на Европейската Комисия.

Финансиране от Европейската комисия, Генерална дирекция „Заетост, социални въпроси и равни възможности”

